

Kliimaministeerium

Teie: 30.07.2025 nr KLIM/25-0855/-1K

Meie: 22.08.2025 nr 1-7/233-2

Eelnõu kooskõlastamine

Täname, et olete esitanud kooskõlastamiseks taristuministri määruse „Majandus- ja kommunikatsiooniministri 14. juuli 2011. a määruse nr 75 „Välisriigi lippu kandva laeva kontrollimise kord ja laevakontrolli akti kantavate andmete loetelu“ muutmise“ eelnõu (edaspidi *eelnõu*). Siseministeerium on eelnõu läbi vaadanud ning kooskõlastab eelnõu järgmiste märkuste ja tähelepanekutega:

- 1) Kooskõlastamisele edastatud eelnõu kaaskirjas ning seletuskirjas on kehtiva taristuministri määruse pealkiri ekslikult kirja saanud ning seletuskiri vajab vastavas osas korrigeerimist. Ühtlasi märgime, et muutmist vajab ka Euroopa Liidu õigusakti ülevõtmist kajastav normitehniline märkus. Kui Euroopa Liidu õigusakti on hiljem muudetud, nimetatakse normitehnilises märkuses (joonealuse selgitava tekstina) ka andmed muutva akti liigi, numbri ja avaldamismärke kohta. Meile teadaolevalt on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/16/EÜ, mis käsitleb sadamariigi kontrolli, lisaks kehtiva määruse normitehnilises märkuses toodule muudetud ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2024/3099, 27. november 2024.
- 2) Hetkel kehtiva määruse § 1 lg 2 sätestab, et määrust kohaldatakse välisriigi lippu kandvale laevale, mis külastab Eesti sadamat või ankruala ja osaleb laeva ja sadama vahelises liideses. Eelnõu punktiga 2 täiendatakse määruse §-i 1 lõikega 2¹, mille kohaselt Transpordiamet kontrollib välisriigi lippu kandvat Eesti territoriaalmeres viibivat laeva ning välisriigi lippu kandvat laeva, mille kogumahutavus on vähem kui 500. Arvestades, et määruse § 1 sätestab määruse reguleerimisala ja kontrolli protseduurid on sätestatud määruse 2. peatükis, soovime kaaluda eelnõus kehtiva määruse § 1 lõikes 2 toodud sõnastust.
- 3) Teemat laiemalt käsitledes peame oluliseks ära märkida termini „ankruala“ erinevat käsitlust siseriiklikes erineva tasandi õigusaktides. Meresõiduohutuse seaduse (edaspidi *MSOS*) kohaselt on ankruala navigatsiooniteabes avaldatud piirkond, mis on määratud laeva ankrus seismiseks (§ 2 p 27¹). Muudetava määruse, sealhulgas selle kehtiva redaktsiooni tähenduses on ankruala sadama akvatoorium. Seega kehtivas määruses on ankruala mõistet kitsendatud ning sadama akvatooriumi käsitlemine ankruaalana ei ole kooskõlas MSOSiga. Eelnevast lähtuvalt palume kaaluda määruses kasutatud termini ühtlustamist, vaadata kehtiva määruse regulatsioon tervikuna üle ja hinnata, millistes määruse sätetes on vajalik kasutada määratlust „ankruala“ ja kus on vaja piiritleda nõuded sadama akvatooriumiga.
- 4) Eelnõu seletuskirjas on toodud, et eelnõu eesmärk on laiendada Transpordiameti järelevalveametniku õigust kontrollida ka välisriigi lippu kandvaid laevu, mis ei külasta Eesti sadamaid, vaid viibivad Eesti territoriaalmeres, aga samuti välisriigi lippu kandvaid

laevu, mis on kogumahutavusega vähem kui 500 ega kuulu seega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/16/EÜ kohaselt kontrollitavate laevade hulka. Kavandatud muudatused võimaldavad paremini tagada meresõiduohutust ja merekeskkonna kaitse eesmäärke, sest kontrollitavate laevade valik suureneb.

Juhime tähelepanu, et määruse tasandil ei saa luua uut järelevalvepädevust, vaid üksnes reguleerida seadusest tulenevat pädevust. Samuti ei võimalda määruse aluseks olevad volitused määruses kehtestada Transpordiametile täiendavat järelevalvepädevust, vaid MSOS § 53³ lõige 7 ja § 76 lõige 6 annavad õiguse reguleerida kontrollimise korda.

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium on kohtuotsuses 5-22-4/13 punktis 59 andnud järgmise seisukoha: „Täitevvõimule ei või anda pädevust kehtestada seadusega võrreldes ulatuslikumaid piiranguid (Riigikohtu üldkogu 3. detsembri 2007. a otsus asjas nr 3-3-1-41-06, punktid 21 ja 22; 16. märtsi 2010. a otsus asjas nr 3-4-1-8-09, punkt 160). Samuti on Riigikohus leidnud, et täitevvõimu üldakti andmiseks peab seaduses olema vastavasisuline volitusnorm, milles täpsustatakse akti andmiseks pädev haldusorgan ning talle antava määrusandliku volituse selge eesmärk, sisu ja ulatus (nt Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 2. mai 2007. a otsus asjas nr 3-4-1-2-07, punkt 20; 13. veebruari 2007. a otsus asjas nr 3-4-1-16-06, punkt 21). Samasisuline nõue määruse volitusnormile tuleneb HMS § 90 lõikest 1.“

Asjakohane on ka sama kohtuotsuse punktis 58 toodu: „Seadusandja pädevuses oleva küsimuse delegeerimine täitevvõimule ja täitevvõimu sekkumine põhiõigustesse on lubatud üksnes seaduses sätestatud ja põhiseadusega kooskõlas oleva volitusnormi alusel (Riigikohtu üldkogu 15. märtsi 2022. a otsus nr 5-19-29/38, punkt 57). Seaduslik alus peab täitevvõimu põhiõigustesse sekkuval tegevusel olema sõltumata sellest, kas tegemist on õiguse üld- või üksikakti andmise või toiminguga (mitteregulatiivse tegevusega). Vabariigi Valitsuse puhul on seaduse reservatsiooni väljendavaks erinormiks PS § 87 punkt 6, mille kohaselt annab valitsus määrusi ning korraldusi seaduse alusel ja täitmiseks. Samuti 5-22-4 18(26) tuleneb nõue, et igasugusel põhiõigusi või muid subjektiivseid õigusi riivaval haldustegevusel peab olema seadusest tulenev alus, HMS-ist (§ 3 lõige 1; § 107 lõige 1).“

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Igor Taro
siseminister

Paavo Mikson 6125216
paavo.mikson@siseministeerium.ee